



Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
GIOVANNI PITRUZZELLA
prednesené 28. marca 2019¹

Vec C-143/18

**Antonio Romano,
Lidia Romano
proti**

**DSL Bank – eine Niederlassung der DB Privat- und Firmenkundenbank AG, predtým DSL
Bank – ein Geschäftsbereich der Deutsche Postbank AG**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Landgericht Bonn (Krajinský súd Bonn,
Nemecko)]

„Prejudiciálne konanie – Ochrana spotrebiteľa – Smernica 2002/65/ES – Zmluva o spotrebiteľskom úvere uzatvorená na diaľku – Zosúladenie vnútroštátnych právnych predpisov – Právo na odstúpenie od zmluvy – Uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy po tom, čo obe zmluvné strany zmluvu na výslovnú žiadosť spotrebiteľa v plnom rozsahu vykonali – Oznámenie informácie o práve na odstúpenie od zmluvy spotrebiteľovi – Pojem spotrebiteľ na účely informačných povinností a práva na odstúpenie od zmluvy – Vrátenie plnení zaplatených podnikateľovi“

1. Je v rámci poskytovania finančných služieb na diaľku, najmä pokiaľ ide o hypotekárny úver, oprávnené odstúpenie spotrebiteľa od zmluvy vykonané po tom, čo sa daná zmluva v plnom rozsahu realizovala, a to vzhľadom na skutočnosť, že informácie o práve na odstúpenie poskytnuté podnikateľom sú síce v súlade s informáciami stanovenými právom Únie, nie však s ustáleným výkladom príslušného vnútroštátneho práva?
2. Inými slovami, môže byť účinkom údajného nedostatku informácií o práve na odstúpenie od zmluvy v súlade s úpravou tohto práva podľa príslušných vnútroštátnych predpisov, a to v prejednávanej veci väčšej ochrany spotrebiteľa v porovnaní s právom Únie, „večné“ právo spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy?
3. Na základe analýzy smernice 2002/65/ES zameranej na úplné zosúladenie právnych predpisov v oblasti poskytovania finančných služieb na diaľku v týchto návrhov vysvetlím dôvody, pre ktoré sa vnútroštátne právne predpisy nemôžu v otázke práva na odstúpenie od zmluvy odchýliť od ustanovení uvedenej smernice, a to ani v prípade, ak by bola daná odchýlka pre spotrebiteľa výhodnejšia.

¹ Jazyk prednesu: taliančina.

I. Právny rámec

A. Právo Únie

4. Podľa článku 3 smernice 2002/65² s názvom „Informovanie spotrebiteľa pred uzatvorením zmluvy na diaľku“:

„1. V dostatočnom časovom predstihu predtým, ako spotrebiteľ bude viazaný zmluvou na diaľku alebo ponukou, budú spotrebiteľovi poskytnuté nasledujúce informácie týkajúce sa:

...

3) zmluvy na diaľku

- a) existencia alebo absencia práva na odstúpenie od zmluvy v súlade s článkom 6 a, ak právo na odstúpenie existuje, jeho trvanie a podmienky jeho uplatnenia, vrátane informácie o čiastke, ktorú možno požadovať od spotrebiteľa na základe článku 7 ods. 1, ako aj dôsledky neuplatnenia tohto práva“.

5. V článku 4 smernice 2002/65 s názvom „Ďalšie informačné požiadavky“ sa v odseku 2 stanovuje:

„Až do ďalšieho zosúladowania členské štáty môžu ponechať alebo zaviesť prísnejšie ustanovenia o požiadavkách predchádzajúceho informovania, ak sú tieto ustanovenia v súlade s právom spoločenstva“.

6. Článok 5 tejto smernice s názvom „Oznámenie zmluvných podmienok a predbežných informácií“ vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Dodávateľ oznámi spotrebiteľovi všetky zmluvné podmienky a informácie uvedené v článku 3 ods. 1 a článku 4 v papierovej forme alebo na inom trvalom nosiči, ktorý je k dispozícii a dostupný spotrebiteľovi, v dostatočnom časovom predstihu pred zaviazaním spotrebiteľa zmluvou na diaľku alebo ponukou“.

7. V článku 6 smernice 2002/65 s názvom „Právo na odstúpenie“ sa stanovuje:

„1. ... Lehota na odstúpenie začne plynúť:

...

- odo dňa, keď spotrebiteľ získa zmluvné podmienky a informácie v súlade s článkom 5 ods. 1 alebo 2, ak je tento dátum neskorší ako dátum uvedený v prvej zarážke.

2. Právo na odstúpenie sa nebude uplatňovať na

...

- c) zmluvy, ktoré boli úplne vykonané obidvoma stranami na výslovnú žiadosť spotrebiteľa predtým, ako spotrebiteľ uplatnil svoje právo na odstúpenie.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2002/65/ES z 23. septembra 2002 o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku a o zmene a doplnení smernice Rady 90/619/EHS a smerníc 97/7/ES a 98/27/ES (Ú. v. ES L 271, 2002, s. 16; Mim. vyd. 06/004, s. 321).

3. Členské štáty môžu ustanoviť, že právo na odstúpenie sa nebude uplatňovať na:

- a) úvery určené najmä na účely nadobudnutia alebo zachovania vlastníckych práv k pozemkom alebo existujúcej, alebo plánovanej stavbe alebo na účely renovácie, alebo zhodnotenia budovy, alebo
- b) úvery zabezpečené hypotekárnym právom k nehnuteľnosti alebo právom súvisiacim s nehnuteľnosťou, alebo

...

6. Ak spotrebiteľ uplatní svoje právo na odstúpenie pred uplynutím príslušnej lehoty, oznámi to podľa praktických pokynov, ktoré mu boli poskytnuté v súlade s článkom 3 ods. 1 bod 3 písm. d) prostriedkami, ktoré možno dokázať v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi. Lehota sa bude považovať za zachovanú, ak oznámenie, pokiaľ je v papierovej forme alebo na inom trvalom nosiči, ktorý je k dispozícii a dostupný príjemcovi, bude odoslané pred uplynutím tejto lehoty“.

8. Podľa článku 7 smernice 2002/65 s názvom „Platba za službu poskytnutú pred odstúpením“:

„1. Ak spotrebiteľ uplatní svoje právo na odstúpenie podľa článku 6 ods. 1, možno od neho požadovať iba to, aby bez zbytočného odkladu zaplatil za službu skutočne poskytnutú dodávateľom v súlade so zmluvou. Plnenie zmluvy sa môže začať až po tom, ako spotrebiteľ dá svoj súhlas.

...

4. Dodávateľ vráti spotrebiteľovi bez zbytočného odkladu a najneskôr do 30 kalendárnych dní všetky sumy, ktoré od neho prijal v súlade so zmluvou na diaľku, s výnimkou čiastky uvedenej v odseku 1. Táto lehota začne plynúť dňom, keď dodávateľ získa oznámenie o odstúpení“.

B. Nemecké právo

9. V § 312b Bürgerliches Gesetzbuch (Občiansky zákonník, ďalej len „BGB“) s názvom „Zmluvy na diaľku“, v znení vzťahujúcom sa na prejednávajúcu vec, stanovuje:

„1. Zmluvy na diaľku sú zmluvy o dodaní tovaru alebo o poskytovaní služieb, vrátane finančných služieb, ktoré sa uzatvárajú medzi podnikateľom a spotrebiteľom výlučne na základe použitia prostriedkov diaľkovej komunikácie s výnimkou prípadu, ak k uzatvoreniu zmluvy nedochádza v rámci systému organizovaných predajov na diaľku alebo poskytovania služieb na diaľku. Finančné služby podľa prvej vety sú bankové služby, ako aj služby úverového, poisťového, osobného dôchodkového, investičného alebo platobného charakteru.“

10. V § 312d BGB s názvom „Právo na odstúpenie od zmluvy a vrátenie plnenia v zmluvách na diaľku“ sa stanovuje:

„1. Spotrebiteľ má právo na odstúpenie od zmluvy na diaľku podľa § 355. ...

2. Odlišne od § 355 ods. 2 prvej vety lehota na odstúpenie nezačne plynúť pred splnením informačných povinností podľa § 312c ods. 2... a v prípade služieb nie pred dňom uzatvorenia zmluvy.

3. Právo na odstúpenie zaniká, ak ide o službu, aj v nasledujúcich prípadoch:

(1) v prípade finančnej služby, ak je zmluva oboma stranami na výslovnú žiadosť spotrebiteľa úplne vykonaná predtým, ako spotrebiteľ uplatnil svoje právo na odstúpenie,

....

5. Právo na odstúpenie ďalej nevzniká pri zmluvách na diaľku, pri ktorých spotrebiteľovi už vzniklo na základe § 495, § 499 až § 507 právo na odstúpenie alebo vrátenie plnenia podľa § 355 alebo § 356. Pri týchto zmluvách sa primerane uplatňuje odsek 2,
6. Pri zmluvách na diaľku o finančných službách je bez ohľadu na § 357 ods. 1 spotrebiteľ povinný poskytnúť náhradu plnenia za poskytnutú službu podľa ustanovení o zákonom odstúpení len vtedy, ak bol pred odovzdaním svojho zmluvného prejavu vôle na tento právny následok upozornený a ak výslovne súhlasil s tým, že podnikateľ pred uplynutím lehoty na odstúpenie začne danú službu vykonávať“.

11. Podľa § 495 BGB s názvom „Právo na odstúpenie“:

„1. Úverový dlžník má právo na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 355“.

12. V § 355 BGB s názvom „Právo na odstúpenie od spotrebiteľských zmlúv“ sa, v znení vzťahujúcom sa na prejednávajúcu vec, stanovuje:

„1. Ak zákon prizná spotrebiteľovi právo na odstúpenie podľa tohto ustanovenia, spotrebiteľ nie je viazaný svojím prejavom vôle smerujúcim k uzatvoreniu zmluvy, ak od nej v stanovenej lehote odstúpil.

...

3. Právo na odstúpenie zaniká najneskôr šesť mesiacov po uzatvorení zmluvy. Pri dodaní tovaru táto lehota nezačne plynúť pred dňom jeho doručenia prijímateľovi. Odlišne od prvej vety právo na odstúpenie nezaniká, ak spotrebiteľ nebol o svojom práve na odstúpenie riadne poučený, v prípade zmlúv na diaľku týkajúcich sa finančných služieb ďalej vtedy, ak podnikateľ riadne nesplnil svoje oznamovacie povinnosti podľa § 312c ods. 2 bodu 1“.

II. Skutkový stav, konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

13. V októbri 2007 uzatvorili dvaja spotrebiteľia s úverovou inštitúciou DSL Bank – obchodnou divíziou banky Deutsche Postbank AG – zmluvu o hypotekárnom úvere na financovanie kúpy nimi užíwanej nehnuteľnosti.

14. V zmluve, koncipovanej ako zmluva o úvere s anuitou, sa stanovila pevná úroková sadzba až do 31. decembra 2017. Dlžníci mali podľa zmluvy zaplatiť počiatočnú splátku vo výške 2,00 % a v nasledujúcom období mali platiť mesačné splátky určené na splatenie úroku a istiny vo výške 548,53 eura. Splácanie malo začať 30. novembra 2007 zaplatením prvej splátky. Poskytnutie úveru bolo navyše podmienené poskytnutím zabezpečenia prostredníctvom zriadenia záložného práva k predmetnej nehnuteľnosti.

15. Postup uzatvorenia zmluvy pozostával z nasledujúcich fáz. DSL Bank zaslala spotrebiteľom písomný, bankou naformulovaný návrh na poskytnutie úveru spolu s poučením o odstúpení, prehľadom o podmienkach čerpania, podmienkami financovania, ako aj „informačnú príručku pre spotrebiteľa o stavebnom úvere“ (ďalej len „príručka“).

16. V uvedenom dokumente sa okrem iného uvádzalo, že „právo na odstúpenie zaniká predčasne, ak je zmluva úplne vykonaná a dlžník s tým vyjadril výslovný súhlas“.

17. Spotrebiteľia podpísali návrh na poskytnutie úveru, poučenie o odstúpení a potvrdenie o prijatí príručky, pričom jedno podpísané vyhotovenie zmluvnej dokumentácie doručili banke DSL Bank. Banka následne prijala predmetný návrh úverovej zmluvy.

18. Spotrebiteľia v nadväznosti na uvedené zriadili záložné právo podľa dohody. DSL Bank uvoľnila na žiadosť spotrebiteľov čerpanie úveru, kým spotrebiteľia uhradili dohodnuté platby.

19. Listom z 8. júna 2016 spotrebiteľia vyhlásili, že odstupujú od zmluvy o úvere s odôvodnením, že poučenie o práve na odstúpenie nebolo v súlade s nemeckým právom.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že DSL Bank neuznala účinky odstúpenia od zmluvy sa spotrebiteľia obrátili na Landgericht Bonn (Krajinský súd Bonn, Nemecko) s návrhom, aby uvedený súd konštatoval nemožnosť DSL Bank uplatňovať ďalšie nároky z úverovej zmluvy. Okrem toho navrhli, aby súd DSL Bank uložil povinnosť vrátiť im všetky platby uhradené do okamihu odstúpenia od zmluvy, ako aj zaplatiť náhradu za úžitok.

21. Vnútroštátny súd zastáva názor, že poučenie o práve na odstúpenie odovzdané dlžníkom vychádza z § 312d ods. 3 bodu 1 BGB, ktorým sa do nemeckého práva prebral článok 6 ods. 2 písm. c) smernice 2002/65. Podľa judikatúry Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) sa však uvedené ustanovenie nevzťahuje na spotrebiteľské úvery, vrátane zmlúv uzatvorených na diaľku. Vo vzťahu k týmto zmluvám má spotrebiteľ podľa vnútroštátnej judikatúry právo na odstúpenie od zmluvy, ktoré nevyplýva z § 312d ods. 2 bodu 1 BGB, ale z § 355 ods. 3 BGB v spojení s ustanovením § 495 ods. 1 BGB, podľa ktorého právo na odstúpenie nezaniká iba na základe skutočnosti, že došlo k úplnému vykonaniu zmluvy oboma stranami na výslovnú žiadosť spotrebiteľa predtým, ako spotrebiteľ uplatnil svoje právo na odstúpenie.

22. Za týchto okolností, keďže vydanie rozhodnutia v konaní vo veci samej závisí od výkladu ustanovení smernice 2002/65, Landgericht Bonn (Krajinský súd Bonn) prerušil konanie a predložil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 6 ods. 2 písm. c) smernice 2002/65/ES vykladať v tom zmysle, že mu odporuje také vnútroštátne ustanovenie alebo zvykosť, o aké ide vo vnútroštátnom konaní, ktoré v prípade zmlúv o úvere uzatvorených na diaľku nestanovujú možnosť vylúčenia práva na odstúpenie, ak na výslovnú žiadosť spotrebiteľa je zmluva oboma stranami plne vykonaná predtým, ako spotrebiteľ uplatní svoje právo na odstúpenie?

2. Majú sa článok 4 ods. 2, článok 5 ods. 1, článok 6 ods. 1 druhý pododsek druhá zarážka a článok 6 ods. 6 smernice 2002/65/ES vykladať v tom zmysle, že na účely určenia, či informácie stanovené vnútroštátnym právom v súlade s článkom 5 ods. 1, článkom 3 ods. 1 bodom 3 písm. a) smernice 2002/65, boli spotrebiteľovi riadne poskytnuté, a na účely uplatnenia práva na odstúpenie zo strany spotrebiteľa podľa vnútroštátneho práva je potrebné považovať za referenčného spotrebiteľa bežne informovaného, primerane pozorného a obozretného priemerného spotrebiteľa, a to pri zohľadnení všetkých relevantných skutočností a všetkých okolností sprevádzajúcich uzatvorenie zmluvy?

V prípade zápornej odpovede na prvú a druhú otázku:

3. Má sa článok 7 ods. 4 smernice 2002/65/ES vykladať v tom zmysle, že mu odporuje právne ustanovenie členského štátu, ktoré po prejavenom odstúpení od zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej na diaľku stanovuje, že poskytovateľ má spotrebiteľovi nad rámec sumy, ktorú od spotrebiteľa získal podľa zmluvy na diaľku, zaplatiť aj náhradu za úžitok vyplývajúci z tejto sumy?“

III. Právne posúdenie

A. *Smernica 2002/65: úplná harmonizácia, voľný pohyb finančných služieb a ochrana spotrebiteľa*

23. Smernica 2002/65 je súčasťou celkového zámeru normotvorcu Únie zameraného na dokončenie integrovaného trhu finančných nástrojov a ich uvádzania na trh na diaľku. Uvedená smernica dopĺňa najmä smernicu 97/7/ES o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku³ – v súčasnosti zrušenú a nahradenú smernicou 2011/83/EÚ⁴ –, ktorá finančné nástroje vylúčila z rámca svojej pôsobnosti.

24. Technika zosúladovania vnútroštátnych právnych úprav slúži v tejto súvislosti na odstránenie prekážok voľného pohybu finančných služieb a na zabezpečenie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa v oblasti dojednávania zmlúv o finančných službách na diaľku.

25. Cieľom predmetnej smernice je preto zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa v záujme vytvorenia integrovaného európskeho trhu finančných služieb.⁵

26. Uvedený predpis sa zaraďuje medzi smernice, prostredníctvom ktorých sa od roku 2000 postupne realizuje vôľa normotvorcu Únie prejsť z minimálneho stupňa harmonizácie k úplnému zosúladeniu právnej úpravy týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa.

27. Potreba prejsť k úplnej harmonizácii nachádza opodstatnenie v skutočnosti, že ustanovenie o minimálnej harmonizácii – ktoré členským štátom umožňovalo stanoviť vo vlastnom právnom poriadku vyššiu úroveň ochrany spotrebiteľa v porovnaní s úrovňou ochrany vyplývajúcou z práva Únie – viedlo k roztrieštenosti právnej úpravy uplatniteľnej v jednotlivých vnútroštátnych právnych poriadkoch.

28. Táto roztrieštenosť na jednej strane odradzovala podnikateľov od cezhraničného pôsobenia, keďže museli často znášať dodatočné náklady, aby získali právne znalosti potrebné na účely dodržiavania predpisov rôznych právnych poriadkov, a na druhej strane vyvolávala nedostatok dôvery spotrebiteľov, ktorí nevedeli, aká ochrana sa im konkrétne poskytne v rôznych členských štátoch.

29. Samotný Súdny dvor zdôraznil – hoci v súvislosti so smernicami 2005/29⁶ a 2008/48⁷, ktoré však patria k rovnakej koncepcii právnej politiky –, že úplná harmonizácia sa v niekoľkých kľúčových oblastiach považuje za „potrebnú na to, aby sa všetkým spotrebiteľom v Únii zabezpečila vysoká a rovnocenná úroveň ochrany ich záujmov a aby sa uľahčil vznik riadne fungujúceho vnútorného trhu so spotrebiteľskými úvermi“⁸.

3 Smernica 97/7/ES Európskeho parlamentu a Rady z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku (Ú. v. ES L 144, 1997, s. 19; Mim. vyd. 15/003, s. 319).

4 Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 25. októbra 2011 o právach spotrebiteľov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 93/13/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES a ktorou sa zrušuje smernica Rady 85/577/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES (Ú. v. EÚ L 304, 2011, s. 64).

5 KOM(96) 209 v konečnom znení, Zelená kniha Finančné služby: ako splniť očakávania spotrebiteľov; KOM(97) 309 v konečnom znení, Finančné služby: ako posilniť dôveru spotrebiteľov; KOM(2001) 66/F, Oznámenie Komisie Raďe a Európskemu parlamentu o elektronickom obchode a finančných službách; KOM(2007) 226 v konečnom znení, Zelená kniha o maloobchodných finančných službách na jednotnom trhu.

6 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (Ú. v. EÚ L 149, 2005, s. 22).

7 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (Ú. v. EÚ L 133, 2008, s. 66).

8 Rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190, bod 42); v rovnakom zmysle pozri rozsudky z 18. decembra 2014, CA Consumer Finance (C-449/13, EU:C:2014:2464, bod 21); z 23. apríla 2009, VTB-VAB a Galatea (C-261/07 a C-299/07, EU:C:2009:244, bod 51).

30. V dôsledku uvedenej voľby nemôže nijaký členský štát, v prípade existencie smernice zabezpečujúcej úplnú harmonizáciu, zaviesť výnimky z právnej úpravy Únie, a to ani výnimky výhodnejšie pre spotrebiteľa, ak to samotná smernica výslovne neumožňuje.⁹

31. Pokiaľ ide o smernicu 2002/65, existuje množstvo prvkov systematického, teleologického a gramatického charakteru, na základe ktorých možno túto smernicu kvalifikovať ako smernicu zabezpečujúcu úplnú harmonizáciu v súlade s vyššie uvedeným opisom.

32. V odôvodnení 12¹⁰ sa totiž zdôrazňuje negatívny vplyv protichodných alebo odlišných predpisov o ochrane spotrebiteľa na fungovanie vnútorného trhu a na hospodársku súťaž medzi dotknutými spoločnosťami. Cieľom smernice je preto zaviesť spoločné pravidlá v oblasti uvádzania na trh na diaľku.

33. Ako sa spresňuje v odôvodnení 13,¹¹ členské štáty nemôžu zaviesť odlišné ustanovenia, pokiaľ ide o oblasti, v ktorých dochádza k harmonizácii prostredníctvom smernice. Možnosť členských štátov odchyliť sa od právnej úpravy stanovenej smernicou sa pripúšťa iba vo výslovne stanovených prípadoch.

34. Príkladom toho, čo sa uvádza v odôvodnení 13, je ustanovenie článku 4 ods. 2, ktoré členským štátom umožňuje ponechať alebo zaviesť prísnejšie ustanovenia o požiadavkách predchádzajúceho informovania v porovnaní so smernicou, ak sú tieto ustanovenia v súlade s právom Únie.

35. Okrem toho sa v článku 1¹² uvádza, že smernica sa týka „aproximáci[e] zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov“.

36. Zámer uskutočniť úplnú harmonizáciu v oblasti uvádzania finančných služieb na trh na diaľku je napokon možné odvodiť aj z prípravných prác. Ako vyplýva zo spisu, rozsah harmonizácie bol predmetom diskusie v rôznych fázach legislatívneho procesu.

37. Už z pôvodného návrhu Komisie totiž vystupovala do popredia potreba, aby členské štáty v oblastiach harmonizovaných prostredníctvom smernice neprijímali odlišné ustanovenia než tie, ktoré sa zaviedli smernicou, a to na účely zaistenia potrebného účinku predmetného právneho predpisu, čiže súčasného zachovania vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa a realizácie voľného pohybu finančných služieb.¹³

38. Vzhľadom na uvedené nielen z gramatického, ale najmä z teleologického výkladu vyplýva, že účel smernice vyžaduje, aby sa prípadné výnimky z ustanovení danej smernice umožnili jedine vtedy, ak sa takáto možnosť členským štátom výslovne prizná.

9 V tejto súvislosti sa hovorí o „cieľenej“ harmonizácii (*targeted harmonization*), t. j. harmonizácii, ktorá je síce úplná, napriek tomu umožňuje – ak to výslovne stanovuje právny predpis – členským štátom prijímať ustanovenia odchyľujúce sa od právnej úpravy Únie.

10 Pozri odôvodnenie 12 smernice 2002/65, v ktorom sa uvádza, že „protichodné alebo odlišné predpisy o ochrane spotrebiteľa, prijaté členskými štátmi, upravujúce marketing spotrebiteľských finančných služieb na diaľku, by mohli mať negatívny vplyv na fungovanie vnútorného trhu a hospodárskej súťaže medzi spoločnosťami na tomto trhu. Preto je potrebné schváliť spoločné predpisy na úrovni spoločenstva v tejto oblasti, ktoré neznižia celkovú ochranu spotrebiteľa v členských štátoch“.

11 Pozri odôvodnenie 13 smernice 2002/65, v ktorom sa uvádza, že „vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa by mala zabezpečiť táto smernica, ktorej cieľom je zabezpečiť voľný pohyb finančných služieb. Členské štáty by nemali mať možnosť prijať iné ustanovenia okrem tých, ktoré sú určené v tejto smernici v oblastiach, ktoré zosúladuje, ak v nej nie je výslovne uvedené inak“.

12 V článku 1 ods. 1 sa stanovuje, že „cieľom tejto smernice je aproximácia zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, týkajúcich sa poskytovania finančných služieb spotrebiteľom na diaľku“.

13 KOM(1998) 468 v konečnom znení, Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o predaji finančných služieb spotrebiteľom na diaľku, ktorou sa mení smernica Rady 90/619/EHS a smernice 97/7/ES a 98/27/ES (Ú. v. ES C 385, 1998, s. 10, odôvodnenie 9).

39. Členské štáty sú navyše v prípade zavedenia alebo zachovania odlišnej právnej úpravy povinné dodržiavať postup stanovený uvedenou smernicou,¹⁴ umožňujúci Komisii oznámiť informácie o vnútroštátnych právnych predpisoch spotrebiteľom a podnikateľom, tak, aby nedošlo k ohrozeniu harmonizačných cieľov tejto smernice.

40. Z vyššie uvedeného vyplýva, že predpokladom voľného pohybu finančných služieb je úplná harmonizácia, aby sa zabránilo nerovnostiam medzi štátmi, a to najmä v oblastiach, ako je uvádzanie na trh na diaľku, ktorého podstata sa vyznačuje cezhraničným charakterom.

41. Opatrenia prijaté na účely konsolidácie vnútorného trhu však nemôžu oslabiť ochranu spotrebiteľa, ale naopak majú slúžiť na dosiahnutie vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa pôsobiaceho na trhu, ako sa uvádza aj v odôvodnení 1.¹⁵

42. Tieto spoločné pravidlá si totiž tým, že uvádzajú do súladu požiadavku posilnenia vnútorného trhu s potrebou poskytnúť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, kladú za cieľ zvýšiť dôveru spotrebiteľa, ktorý tak bude viac naklonený realizovať nákup na diaľku.¹⁶

B. O prvej prejudiciálnej otázke

43. Podstatou prvej prejudiciálnej otázky položenej Súdnemu dvoru je nasledujúca problematika týkajúca sa výkladu: bráni právna úprava týkajúca sa informačných povinností pred uzatvorením zmluvy a ustanovenia vo veci práva na odstúpenie od zmluvy podľa smernice 2002/65 vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v prípade, že spotrebiteľ nedostal primerané informácie o vnútroštátnej právnej úprave týkajúcej sa práva na odstúpenie od zmluvy, stanovuje možnosť odstúpiť od zmluvy kedykoľvek, vrátane prípadu, keď obe zmluvné strany zmluvu na výslovnú žiadosť spotrebiteľa v plnom rozsahu vykonali.

44. Z vyššie uvedených úvah o úplnom harmonizačnom charaktere smernice 2002/65 jednoznačne vyplýva kladná odpoveď na položenú otázku.

45. Pre úplnosť však uvediem analýzu, hoci stručnú, rôznych súvisiacich právnych otázok.

46. Predovšetkým možno konštatovať, že ochrana spotrebiteľa sa v smernici vykonáva jednak prostredníctvom uloženia určitých informačných povinností podnikateľovi, a to aj vo fáze pred uzatvorením zmluvy, jednak prostredníctvom toho, že spotrebiteľovi sa priznáva možnosť uplatniť jeho právo na odstúpenie od zmluvy.

47. Hoci právo na primerané informácie a právo na odstúpenie úzko súvisia, ich štruktúra sa v každom prípade líši, pričom v rámci smernice 2002/65 sú predmetom odlišných ustanovení.

¹⁴ Článok 4 smernice 2002/65.

¹⁵ Pozri odôvodnenie 1 smernice 2002/65: „V rámci dosahovania cieľov jednotného trhu je dôležité prijať opatrenia určené na postupnú konsolidáciu tohto trhu a tieto opatrenia musia prispieť k dosiahnutiu vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa v súlade s článkami 95 a 153 Zmluvy.“

¹⁶ Pozri odôvodnenie 3 smernice 2002/65: „...Pre zachovanie slobody výberu, ktorá je základným spotrebiteľským právom, je potrebný vysoký stupeň ochrany spotrebiteľa, aby sa zvýšila dôvera spotrebiteľov v diaľkový predaj“.

1. O informačných povinnostiach stanovených v smernici 2002/65

48. Povinnosť poskytnúť predbežné informácie zastáva ústredné postavenie v celkovej štruktúre smernice, keďže ako konštatoval Súdny dvor v otázke ochrany spotrebiteľa v oblasti zmlúv uzatváraných mimo prevádzkových priestorov, ide o predpoklad, na základe ktorého je spotrebiteľ ako slabšia strana zmluvy v plnom rozsahu oboznámený so svojimi právami. Uvedená povinnosť poskytnúť poučenie je preto základnou zárukou efektívneho výkonu práv spotrebiteľov, vrátane práva na odstúpenie od zmluvy, pričom z tohto dôvodu je nevyhnutná na účely dosiahnutia potrebného účinku právnych predpisov Únie na ochranu spotrebiteľa.¹⁷

49. V odôvodnení 23¹⁸ sa totiž stanovuje, že v záujme optimálnej ochrany spotrebiteľa sa vyžaduje, aby bol spotrebiteľ náležite informovaný o ustanoveniach smernice a o skutočnosti, že má právo na odstúpenie od zmluvy.

50. Okrem toho, ak dôjde k situácii, aká je predmetom sporu vo veci samej, spotrebiteľa treba poučiť o neuplatnení práva na odstúpenie v prípade, že výslovne žiada o vykonanie zmluvy.¹⁹

51. Predbežné informácie, ktoré sa majú spotrebiteľovi poskytnúť pred uzatvorením zmluvy na diaľku, musia rovnakým spôsobom a v súlade s článkom 3 smernice obsahovať oznámenie o existencii alebo neexistencii práva na odstúpenie.

52. V článku 4 smernice sa napokon pripúšťa možnosť štátov ponechať alebo zaviesť prísnejšie ustanovenia o požiadavkách predchádzajúceho informovania, ak sú tieto ustanovenia v súlade s právom spoločenstva a dotknutý štát o nich vopred upovedomil Komisiu.

53. Je zjavné, že členské štáty môžu prijať prísnejšie právne predpisy, iba pokiaľ ide o ďalšie požiadavky týkajúce sa predbežných informácií.

54. Zo spisu nie je zrejmé, že by Spolková republika Nemecko oznámila Komisii zámer využiť vyššie uvedenú možnosť výnimky a, v každom prípade, z právnych predpisov platných v čase relevantnom z hľadiska prejednávanej veci nevyplýva, že by nemecký zákonodarca prijal vo vzťahu k smernici ďalšie požiadavky týkajúce sa predchádzajúceho informovania.

2. O práve na odstúpenie

55. Právo na odstúpenie zaujíma, rovnako ako povinnosť poskytnúť predbežné informácie, ústredné postavenie v rámci ochrany spotrebiteľa podľa práva Európskej únie, pričom zodpovedá právu spotrebiteľa zmeniť názor.

56. Zmysel a účel všeobecného zavedenia predmetného inštitútu do zmlúv uzatváraných so spotrebiteľmi spočívajú v úmysle normotvorcu Únie ukončiť zmluvnú nerovnováhu, ktorou sa vyznačuje vzťah s podnikateľom, pričom spotrebiteľovi sa poskytuje možnosť rozviazať zmluvný vzťah na základe subjektívnej zmeny názoru, ktorú môže uplatniť v určitej lehote.

57. Právo na odstúpenie od zmluvy podľa smernice 2002/65 je jednostranné právo na ochranu spotrebiteľa, ktorý môže od zmluvy odstúpiť v lehote štrnásť dní, a to bez zmluvnej pokuty či povinnosti uviesť dôvod tohto rozhodnutia.

¹⁷ Rozsudok zo 17. decembra 2009, Martín Martín (C-227/08, EU:C:2009:792, body 26 a 27).

¹⁸ Pozri odôvodnenie 23 smernice 2002/65, v ktorom sa uvádza, že „na účely optimálnej ochrany spotrebiteľa je dôležité, aby bol spotrebiteľ dostatočne informovaný o ustanoveniach tejto smernice a o všetkých etických kódexoch existujúcich v tejto oblasti a že má právo odstúpiť od zmluvy“.

¹⁹ Pozri odôvodnenie 24 smernice 2002/65, v ktorom sa uvádza, že „ak právo na odstúpenie od zmluvy neuplatní, pretože spotrebiteľ výslovne požiadal o vykonanie zmluvy, dodávateľ by mal spotrebiteľa o tejto skutočnosti informovať“.

58. Jediný prípad, v ktorom právo na odstúpenie zaniká pred uplynutím uvedenej lehoty, predstavujú podľa článku 6 ods.2 písm. c) smernice 2002/65 zmluvy, ktoré boli úplne vykonané obidvoma stranami na výslovnú žiadosť spotrebiteľa predtým, ako spotrebiteľ uplatnil svoje právo na odstúpenie.

59. Zmysel a účel takejto právnej úpravy spočíva v skutočnosti, že odstúpenie od zmluvy nemá nijaké opodstatnenie v prípade, keď obe zmluvné strany splnili svoje záväzky, čím prejavili úplnú realizáciu ich zmluvnej vôle. Ak preto nastane vyššie uvedená situácia, zámerom je predísť tomu, aby spotrebiteľ, ktorý už vyjadril a potvrdil svoju zmluvnú vôľu, mohol získať neoprávnenú výhodu z neskoršej zmeny názoru zameranej na dosiahnutie zrušenia služby, z ktorej už mal prospech.

60. V záujme vyhnutia sa možnému zneužitiu uvedenej právnej úpravy podnikateľom sa však stanovuje, že podnikateľ je povinný informovať spotrebiteľa o zániku práva na odstúpenie v prípade, že spotrebiteľ výslovne požiadal o úplné vykonanie zmluvy, hoci lehota na uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy ešte neuplynula.

61. Okrem toho smernica 2002/65 stanovuje v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou týkajúcou sa zmlúv na diaľku²⁰ novú povinnosť poskytnúť spotrebiteľovi predbežné informácie o existencii alebo neexistencii práva na odstúpenie od zmluvy,²¹ ako aj praktické pokyny pre uplatnenie práva na odstúpenie od zmluvy, pokiaľ toto právo existuje.²²

62. V článku 6 ods. 3 sa uvádza niekoľko prípadov, v ktorých môžu členské štáty za predpokladu, že o tom upovedomia Komisiu, využiť možnosť „ustanoviť, že právo na odstúpenie sa nebude uplatňovať“ v niektorých špecifických, taxatívne vymenovaných prípadoch. Táto možnosť stanovenia výnimky, vzťahujúca sa na prípad vylúčenia práva na odstúpenie a nie na rozšírenie možností uplatňovania tohto práva, nie je v prípade, ktorý je predmetom prejednávanej veci, relevantná, pričom zo spisu v každom prípade nevyplýva, že by Spolková republika Nemecko zaslala Komisii oznámenie v uvedenom zmysle.

63. Smernica 2002/65 preto členským štátom neposkytuje nijaký priestor na to, aby upravili právo na odstúpenie od zmluvy odlišným spôsobom, než ho upravuje táto smernica, a to práve z dôvodov uvedených vyššie v súvislosti s právno-politickým rozhodnutím normotvorcu Únie realizovať v predmetnej oblasti úplnú harmonizáciu.

64. S ohľadom na vyššie uvedené by bolo možné na prvú prejudiciálnu otázku odpovedať kladne.

65. Považujem však za vhodné venovať niekoľko stručných poznámok skutočnosti, že v prípade, ktorý je predmetom sporu vo veci samej, možno pozorovať prekrývanie medzi hmotnoprávnymi podmienkami práva spotrebiteľa na odstúpenie od zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej na diaľku a obsahom predbežných informačných povinností podnikateľa.

66. Z vyššie uvedeného vyplýva, že vzhľadom na úplný harmonizačný charakter smernice 2002/65 by správne poučenie vo veci práva na odstúpenie od zmluvy podľa práva Únie malo zodpovedať práve informácii, ktorá sa podľa spisu spotrebiteľovi poskytla a ktorá je, v dôsledku prebratia uvedenej smernice, dokonca súčasťou nemeckého vnútroštátneho práva so všeobecným odkazom na finančné služby.

20 Smernica 97/7/ES Európskeho parlamentu a Rady z 20. mája 1997 o ochrane spotrebiteľa vzhľadom na zmluvy na diaľku (Ú. v. ES L 144, 1997, s. 19; Mim. vyd. 15/003, s. 319).

21 Článok 3 ods. 1 bod 3 písm. a) smernice 2002/65.

22 Článok 3 ods. 1 bod 3 písm. d) smernice 2002/65.

67. Vnútroštátny súd však poukazuje na to, že nemecké vnútroštátne právo obsahuje ustanovenie, ktoré bolo platné už pred vykonaním smernice 2002/65,²³ pričom platné bolo aj v čase podpisu zmluvy medzi účastníkmi konania vo veci samej, na základe ktorého by právo na odstúpenie od zmlúv o spotrebiteľskom úvere, vrátane zmlúv uzatvorených na diaľku, bolo v súlade s ustáleným výkladom Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) predmetom odlišnej právnej úpravy, ktorá spotrebiteľovi *de facto* priznávala „večné“ právo na odstúpenie od zmluvy v prípade, že mu podnikateľ riadne neposkytol poučenie týkajúce sa odstúpenia.

68. Smernica 2002/65 nešpecifikuje dôsledky prípadného neúplného splnenia informačnej povinnosti, pričom v článku 6 ods. 1 sa obmedzuje na ustanovenie, podľa ktorého lehota na uplatnenie práva na odstúpenie spotrebiteľom začína plynúť odo dňa, keď spotrebiteľ získa zmluvné podmienky a predbežné informácie, ak je tento dátum neskorší, ako dátum uzavretia zmluvy.

69. V článku 11²⁴ sa ďalej stanovuje možnosť členských štátov stanoviť primerané sankcie pre prípad, že podnikateľ poruší „vnútroštátne právne predpisy prijaté v súlade s touto smernicou“ a že tieto sankcie, ktoré musia byť účinné, primerané a odrádzajúce, môžu spočívať aj v práve spotrebiteľa „zrušiť zmluvu kedykoľvek bez toho, žeby mu z toho vznikli náklady a bez zmluvnej pokuty“.

70. V prejednávanej veci podnikateľ oznámil spotrebiteľovi informáciu o odstúpení do zmluvy, ako vyplýva zo spisu, včas a riadne vzhľadom ustanovenia smernice 2002/65, ako aj vo vzťahu k ustanoveniam vnútroštátneho práva „prijatým v súlade“ so smernicou.

71. Z tohto dôvodu sa nezdá byť opodstatnená možnosť považovať ustanovenie vnútroštátneho nemeckého práva za „sankciu“ v zmysle citovaného článku 11 smernice 2002/65.

72. Skutočnosť, že vnútroštátny zákonodarca zaviedol do nemeckého právneho poriadku úpravu práva na odstúpenie týkajúcu sa iba zmlúv o spotrebiteľskom úvere, pričom naopak ustanovenia smernice 2002/65 o práve na odstúpenie prebral vo vzťahu k ostatným zmluvám o finančných službách, predstavuje nedostatočnú koordináciu medzi právom Únie a vnútroštátnym právom,²⁵ ktoré napriek tomu, že obsahuje ustanovenie, ktoré je pre spotrebiteľa výhodnejšie, nezodpovedá cieľom tejto smernice týkajúcim sa úplnej harmonizácie.

73. Tým, že vnútroštátny zákon stanovil, že právna úprava vo veci prebratia uvedenej smernice, konkrétne pokiaľ ide o článok 6 ods. 2 písm. c) sa v súlade s výkladom Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) nevzťahuje na zmluvy o spotrebiteľskom úvere, zachoval platnosť právneho predpisu odporujúceho právu Únie, a to z dvojakého hľadiska: právo na odstúpenie sa upravuje iným spôsobom, než ako sa stanovuje v článku 6 smernice 2002/65; zaviedol sa odlišný pojem finančnej služby, ktorý je v rozpore s definíciou uvedenou v článku 2 písm. b) smernice, ako aj rozdielna právna úprava práva na odstúpenie, a to v závislosti od druhu finančnej služby a druhu zmluvy, v ktorej sa dojednála.

23 § 355 ods. 3 tretia veta BGB.

24 V článku 11 smernice 2002/65 s názvom „Sankcie“ sa stanovuje, že „členské štáty stanovia primerané sankcie pre prípad, že dodávateľ poruší vnútroštátne právne predpisy prijaté v súlade s touto smernicou. Na tento účel môžu predovšetkým ustanoviť, že spotrebiteľ môže zrušiť zmluvu kedykoľvek bez toho, žeby mu z toho vznikli náklady a bez zmluvnej pokuty. Tieto sankcie musia byť účinné, primerané a odrádzajúce“.

25 Pri úplnom a správnom prebratí smernice je potrebné zohľadniť cieľ harmonizácie, ktorý tieto pravidlá sledujú. Z tohto dôvodu sa má vychádzať z predpokladu, že aj predchádzajúcu vnútroštátnu právnu úpravu treba skoordinať s právnym predpisom, ktorým sa príslušná právna úprava Únie preberá.

74. „Finančnou službou“ podľa smernice 2002/65 je totiž „každá služba bankového, úverového, poisťného, osobného dôchodkového, investičného alebo platobného charakteru“, pričom v odôvodnení 14 sa spresňuje, že finančné služby zohľadnené smernicou sú všetky finančné služby, ktoré by mohli byť poskytované na diaľku.²⁶

75. Vnútroštátny súd má v každom prípade stále priestor na to, aby v konkrétnom prípade posúdil, či podnikateľ poučil spotrebiteľa spôsobom, ktorý mu umožní rozhodnúť sa obozretne a rozumne, a či preto spotrebiteľ prijal rozhodnutie o vykonaní zmluvy vedome.

C. O druhej prejudiciálnej otázke

76. Prostredníctvom druhej prejudiciálnej otázky žiada vnútroštátny súd o rozhodnutie, či sa má pri posudzovaní zrozumiteľnosti predbežných informácií a spôsobov uplatnenia práva na odstúpenie spotrebiteľom podľa vnútroštátneho právneho predpisu, ktorým sa prebrala smernica 2002/65, zohľadňovať iba parameter riadne informovaného a primerane pozorného a obozretného priemerného spotrebiteľa.

77. Zo spisu totiž vyplýva, že v čase relevantnom z hľadiska prejednávanej veci existoval rozdiel medzi pojmom priemerný spotrebiteľ, ktorý vymedzil Súdny dvor, a definíciou rovnakého pojmu vo vnútroštátnom práve.

78. Ako sa uviedlo vyššie, cieľom smernice je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, ktorého treba dostatočne informovať o ustanoveniach smernice,²⁷ vrátane informácií týkajúcich sa existencie alebo neexistencie práva na odstúpenie.²⁸

79. Vymedzenie pojmu spotrebiteľ podľa článku 2 písm. d) smernice 2002/65²⁹ je totožné s definíciami uvedenými v smerniciach 2005/29³⁰ a 93/13³¹, vo vzťahu ku ktorým už Súdny dvor konštatoval, že za „priemerného spotrebiteľa“ sa má považovať spotrebiteľ, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný.³²

80. Hoci v prejednávanej veci má Súdny dvor prvýkrát poskytnúť výklad pojmu spotrebiteľ vo vzťahu k smernici 2002/65, tento právny predpis neobsahuje nijaký prvok, ktorý by mohol naznačovať potrebu osvojiť si iný pojem, než ten, ktorý formuloval Súdny dvor v súvislosti s vyššie uvedenými smernicami týkajúcimi sa ochrany spotrebiteľa.

81. Pri neexistencii prvkov svedčiacich o opaku ani ustanovení povoľujúcich výnimky treba aj vo vzťahu k smernici 2002/65 a príslušným vnútroštátnym vykonávacím právnym predpisom odkázať práve na uvedený pojem spotrebiteľ.

26 Pozri odôvodnenie 14 smernice 2002/65, podľa ktorého „táto smernica zahŕňa všetky finančné služby, ktoré by mohli byť poskytované na diaľku. Avšak niektoré finančné služby sa spravujú špecifickými ustanoveniami vnútroštátnych právnych predpisov spoločenstva, ktoré naďalej platia pre tieto finančné služby. Je však potrebné určiť zásady, ktorými sa bude spravovať marketing týchto služieb na diaľku.“

27 Pozri odôvodnenie 23 smernice 2002/65.

28 Článok 3 ods. 1 bod 3 písm. a) a d) smernice 2002/65.

29 V článku 2 písm. d) smernice 2002/65 sa pojem „spotrebiteľ“ vymedzuje ako „každá fyzická osoba, ktorá v zmluvách na diaľku upravených touto smernicou koná na účely, ktoré sa netýkajú jej obchodných alebo profesionálnych činností“.

30 V článku 2 písm. a) smernice 2005/29 sa pojem „spotrebiteľ“ vymedzuje ako „akákoľvek fyzická osoba, ktorá v rámci obchodných praktík, na ktoré sa vzťahuje táto smernica, koná na účely spadajúce mimo rámca jej obchodnej, podnikateľskej, remeselnej alebo profesijnej činnosti“.

31 V článku 2 písm. b) smernice 93/13 sa pojem „spotrebiteľ“ vymedzuje ako „akákoľvek fyzická osoba, ktorá v zmluvách podliehajúcich tejto smernici koná s cieľom nevzťahujúcim sa k jeho obchodu, podnikaniu alebo povolaniu“.

32 Rozsudok z 20. septembra 2017, Andriciuc a i. (C-186/16, EU:C:2017:703, bod 47), ako aj rozsudky z 8. februára 2017, Carrefour Hypermarchés (C-562/15, EU:C:2017:95, bod 31); z 25. júla 2018, Dyson (C-632/16, EU:C:2018:599, bod 56); z 13. septembra 2018, Wind Tre a Vodafone Italia (C-54/17 a C-55/17, EU:C:2018:710, bod 51), a z 20. septembra 2018, OTP Bank a OTP Faktoring (C-51/17, EU:C:2018:750, bod 78).

82. Cieľ úplného zosúladenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktorý si kladie predmetná smernica, má totiž nevyhnutne za následok tendenciu prijať vzor spotrebiteľa spoločný pre všetky členské štáty.³³

83. Bude úlohou vnútroštátneho súdu, aby pri posúdení okolností prejednávanej veci preveril, či sa spotrebiteľovi pred uzatvorením zmluvy na diaľku poskytli všetky predbežné informácie stanovené smernicou. V rámci tohto posúdenia bude rovnako potrebné preskúmať jasnosť a zrozumiteľnosť uvedených informácií,³⁴ čiže skutočnosť, či priemernému spotrebiteľovi vo vyššie uvedenom zmysle umožňujú vyhodnotiť všetky podstatné prvky zmluvy a, ako sa uviedlo vyššie, prijať obozretné a rozumné rozhodnutie.

D. O tretej prejudiciálnej otázke

84. S ohľadom na úvahy týkajúce sa prvej a druhej prejudiciálnej otázky a návrhu na kladnú odpoveď na obe tieto otázky sa domnievam, že na tretiu prejudiciálnu otázku nie je potrebné odpovedať.

85. Obmedzím sa preto na niekoľko stručných poznámok pre prípad, že by Súdny dvor s mojím návrhom nesúhlasil.

86. Prostredníctvom tretej prejudiciálnej otázky žiada vnútroštátny súd o rozhodnutie, či článok 7 ods. 4 smernice 2002/65 bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá v dôsledku odstúpenia od zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej na diaľku stanovuje, že okrem vrátenia zaplatenej sumy je podnikateľ povinný uhradiť spotrebiteľovi náhradu za úžitok tejto sumy.

87. Článok 7 ods. 4 smernice vyžaduje, aby dodávateľ vrátil spotrebiteľovi po oprávnenom uplatnení práva na odstúpenie „všetky sumy, ktoré od neho prijal v súlade so zmluvou na diaľku“. Toto ustanovenie upravuje vyčerpávajúcim spôsobom dôsledky uplatnenia práva na odstúpenie, pričom členským štátom nenecháva nijaký priestor na zavedenie odlišnej právnej úpravy.

88. S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti týkajúce sa harmonizačného zámeru smernice a pri neexistencii prvkov svedčiacich o opaku je preto potrebné vylúčiť možnosť členského štátu prijať právnu úpravu priaznivejšiu pre spotrebiteľa, pokiaľ ide o sumu, na ktorú má nárok v prípade uplatnenia práva na odstúpenie od zmluvy, tým spôsobom, že by stanovil povinnosť zaplatiť náhradu za predpokladané zhodnotenie na strane dlžníka.

89. Navyše ako zdôraznila aj Komisia, obmedzenie náhrady vyplácanej dodávateľom na sumy, ktoré dodávateľ prijal od spotrebiteľa v súlade so zmluvou na diaľku, sa zdá byť opodstatnené aj s ohľadom na krátky časový rámec stanovený na účely uplatnenia práva na odstúpenie (štrnásť dní – lehota sa predlžuje na tridsať dní pri zmluvách týkajúcich sa životného poistenia podľa smernice 90/619/ES a dôchodkového zabezpečenia jednotlivcov). V tomto kontexte sa preto zdá byť neprimerané, aby sa konkrétne identifikovalo zhodnotenie, ktoré by dlžník získal za tak krátke obdobie.

33 Ako uviedol Súdny dvor v súvislosti s pojmom spotrebiteľ podľa smernice 2005/29 v rozsudku zo 14. januára 2010, Plus Warenhandelsgesellschaft (C-304/08, EU:C:2010:12, bod 41).

34 Rozsudok z 20. septembra 2017, Andriciuc a i. (C-186/16, EU:C:2017:703, body 44, 45, 47 a 48).

IV. Návrh

90. S ohľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý mu predložil Landgericht Bonn (Krajinský súd Bonn, Nemecko), takto:

1. Článok 6 ods. 2 písm. c) smernice 2002/65/ES sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnemu zákonnému ustanoveniu, tak, ako ho vykladá judikatúra, ktoré v prípade zmlúv o úvere uzatvorených na diaľku nestanovuje vylúčenie práva na odstúpenie v prípade, že na výslovnú žiadosť spotrebiteľa sa zmluva oboma stranami plne vykonala predtým, ako spotrebiteľ uplatní svoje právo na odstúpenie.
2. Článok 4 ods. 2, článok 5 ods. 1, článok 6 ods. 1 druhý pododsek druhá zarážka a článok 6 ods. 6 smernice 2002/65/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že na účely riadneho získania informácií podľa vnútroštátneho práva v súlade s článkom 5 ods. 1 a článkom 3 ods. 1 bodom 3 písm. a) uvedenej smernice, ako aj uplatnenia práva na odstúpenie zo strany spotrebiteľa sa má vychádzať z posúdenia riadne informovaného, primerane pozorného a obozretného priemerného spotrebiteľa, a to pri zohľadnení všetkých relevantných skutočností a všetkých okolností sprevádzajúcich uzatvorenie zmluvy.